

Universal Declaration of Human Rights - Mòoré

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Ninsaal yel-segdi noy gānegr sebre (yūumd 1948)

Keoogre

B wilgame ti ninsaal b̄ūd fāa tara a burkīndlim la a yel-segdi tōod sēn pa yūd a to, ti b pa tōen n d̄ik tōod-bāmb n koos bi n tek a badawā, n yaa dūni wā bāan gāaga, ned fāa sēn so a vum ti yem̄d kaala, la wēg-taab kaalem dūni wā pūgē yēgrā.

B wilgame ti ninsaal sēn da tog ne yel-segdi ninsā kaalmā waa ne bi-beelem la pāng buud toor-toor sēn sāam dūni wā zāng sūuri, la b yākamen moon ti dūni ning sēn na n wa zīnd-a ti ninsaalbā na n wa so b mense, n tōe n gom b sēn date, n tē b sēn date, n wa yi rabeem, yaeesg la far buudā fāa pūgē wā, n yaa ninsaal sēn baood ne a sūur fāa n yūdā.

Ti sēn yūd fāa yaa ti ninsaal yel-segdi wā tog n paamame ti b koglg-b ne noy buud sēn na yil ti ned ra wa bao a sēn na maan n pōs pān-wōrdem b sēn maand-a n kong n wēneg n kē wēnem maan n lebs pūgē wā.

D sēn mi ti segdame ti d keng tēms ne taab zood yōkr zīndgrā.

D sēn mi ti nasōzini (tēmsā fāa lagem-n-taar kāsengā) le mooname n wilg b tēeb ninsaal burkīndlem la a turlem pānga, pag la rao yel-segdi sēn zem taabā, ti b le wilgame ti b ratame n mao n paas ninsaalbā vum sōmblem ti yi ned fāa sēn so a meng vumē wā ti yel kāng pāng yug a pīndā.

D sēn mi ti tēms nins sēn be nasōzini lagem-n-taarā pūgē lagma ne lagem-n-taarā n nk sard n na n sōng ti dūni wā pūgē bi ned fāa tū ninsaalb yelsegdi wā sēn gāneg noy ninsā.

D sēn mi ti ninsaal yel-segdi noy bāmba gānegr sā n yi lagem-n-taarā ne a kēedbā n na n naag taab n maan-b n na n sōng ti b tūubā yi sōma wā.

Pipi koεεga.

Ninsaalbā fāa sā n doge, ned fāa so a menga, ned pa rogd n yaa yamb ye, nebā fāa zema taab b yel-segdi la b burkīndlem wεεngē. Nebā fāa tara yam la tagsgo, ned fāa togame n vund ne a to saam-biir pūgē.

Koεεg a 2 soaba.

Ned fāa tara sor n tōe n d̄i seb-kānga sēn gāneg noy ninsā yōodo ti bakr buud ka zīnd ye, pa tūus f sēn yaa buud ning ye, f yīng kōbg sēn ya-a soab ye, f yaa pag bi rao ye, f wēnd-sor sēn ya-a soab ye, f sēn yāk n tik politik ninga, bi tēeb buud a to ye, f tarem sēn ya-a soab ye, f sēn dog ne b rāmb ye, bi būmd buud a taab sēn bakd ye.

Sēn paasde, pa tōe n tik ned tēng politik neng sēn ya-a soab n bak a soab noy-bāmbā yōod rub wεεngē ye, pa tūus tēngā sā n so a menga bi a sā n be zamaan a to yem̄dē.

Koεεg a 3 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tōe n vunde, n soog a menga la a gūnug a menga.

Koεεg a 4 soaba.

Pa tog n d̄ik ninsaal buudā fāa n maan yamb ye bi n weoog-a ye. Yem̄dā ne nebā koosgā ḡdgame, ba sēn wa n ya yem̄d buud nin fāa.

Koεεg a 5 soaba.

Pa tog n subg ninsaal buudã fãa ye, pa tog n subg ninsaal ti subgrã yi toog wusgo, ti pa sên na maan ninsaal ye.

Koεεg a 6 soaba.

Ned fãa tara sor ti sên wa n ya sîig ning fãa, bi b sak n deeg a sên yaa ned ning buud bu-kaoor soog taoore.

Koεεg a 7 soaba.

Ninsaalbã fãa zema taab laloa taoore, b fãa tog n paama laloa wã koglgog ti bakr ba a ye pa zînd ye. Nebã fãa tara sor n tõe n paam ti b koglg-b ne bakr buud fãa sên na n wa maan n kus seb-kãnga noy wã sên gãnegã, ne bũmb nins sên na n wa ne bakr-bãmba.

Koεεg a 8 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n kêng a têngẽ buud soog taoore n ti bu ne weoogre, subgr buud fãa b sên maan-a, ti ninsaalb yel-segdı sebrã gidge, ti laloa mi tiiri.

Koεεg a 9 soaba.

Pa tar sor n tõe n yõk ned zaalem, n pag-a roogo bi n yiis-a a têngẽ n ti ning zîig a to ti laloa zi tiir ye.

Koεεg 10 soaba.

Ned buud fãa tara sor wa laloa sên wilgã, t'a yell ta bu-kaoodb sên so buudã, n tõe n kao ti pãn-dãmb ka lob b toogo, la sên buud sid taoore, ti b bu nin-buud taoore n wilg a yel-segdı bi a tilae-yela, bi n wilg b sên yet ti yẽnda soabã maana bũmb ningã kongr sên taẽ.

Koεεg 11 soaba.

1. B sã n yeel ti ned maana buumb sên kis n dat n paalg-a, sã n pa b wa n bu-a lame ti buudã yi neb fãa taoore, t'a paam sãangd sên mams n paas a poorẽ fãa, ket n ya wa yẽnda soabã pa maan bũmbã ye.

2. B pa tõe n bu ned n paalg-a bũmb a sên maan bi a sên pa maan yĩnga, sã n mikame ti yellã sên maanã wakato, buud soog nengẽ yel bãmba ra pa kis ye. Sên paasd me, b sã n bu yellã, b pa tar sor n tõe n kō ned ning sên maan-a yellã subgre ti yug yellã sên maanã sasa laloa sên da gãneg subgr buud nins yel-bãmb wεengẽ wã ye.

Koεεg 12 soaba.

[Missing]

Koεεg 13 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n gō a têngẽ, n kêng zîis nins fãa a sên date, la a yãk a sên dat n zîndẽ.

2. Ned buud fãa tara sor n tõe n yi têngẽ n lebg n wa a meng têngẽ, a le tara sor n tõe n yi a meng têngẽ n kêng tẽn-taaga la a le lebg n wa a têngẽ.

Koεεg 14 soaba.

1. Ned sã n wa be toog zug têngẽ ti b namsd-a wusgo, a soab tara sor n tõe n yi n bao gãag-sobend tẽms a taabẽ, a le tara sor n tõe n paam ti b reeg-a tẽn-bãmbẽ.

2. La sã n mikame t'a sên maanã, laloa gidgame ti b mik ti yaa suda, bi sã n mikame t'a sên maanã pa zems ne nasōzini (tẽmsã lagem-n-taar kãsengã) sên gãneg noy ninsã, a pa tar sor-kãng ye.

Koεεg 15 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam têng-n-biilim tika.

2. B pa tar sor n tõe n wõr ned n menes a tẽng-n-biilim ye, b le pa tõe n gudg-a t'a ra teem a tẽng-n-biilim ye.

Koεεg 16 soaba.

1. Pag ne rao yũũmd sã n ta kãadem b tara sor n tõe n kẽ kãadem la b tilg yir tı pa tũus b yیبā buud sẽn ya-b rãmba, b tẽng-n-biilim bı b wẽnd sor tũudum. Kãadmã kẽesg noy pũgẽ, b yیبā yel-segdı yaa a ye, pa yud to ye, kãadmã vum wakato la a kaoob wakat me b yel-segdı wã ya a ye.

2. Kãadem pa tõe n kẽes tı pa tũ ne kãad-ratbã sakr sẽn pa tũ ne modgr ye.

3. Zak yaa tẽng yẽgre (tẽng bõn-bulli). A yaa tẽng vum sũuri. Tẽngã neb togame n koglg-a, goosneerã (leta wã) togame n koglg-a.

Koεεg 17 soaba.

1. Ned buud fãa, f ya f ye bı f bee sull pœga, tara sor n so a bũmbu.

2. B pa tõe n wõr ned n deeg a sẽn so ye.

Koεεg 18 soaba.

Ned fãa tara sor n tõe n tags a sẽn date, n bugs a sẽn date la a tũ wẽnd-sor ninga a sẽn date. Sor-kãng a sẽn tarã wœngẽ a tõeeme n teem wẽnd-sor n tũ bı n teem tẽebo a le tõeeme n wilg a wẽnd-sor bı a tẽebo ne kaorengo, maana maanego tı yı yẽnda a ye bı n naag ne a taaba tı yı neb sũka bı bãmb bal ne taaba.

Koεεg 19 soaba.

Ned buud fãa tara sor n tõe n tẽ a sẽn date la a gom a sẽn date, rẽnda n kıt tı ned pa tog n zoe rabeem ne a tẽeb wilgri, la a tar sor n tõe n bao n bãng kibay la a paam kibay n tall-b n piuug zĩig fãa n pa ges tẽmsã tods ye, tı yı ne rabay buud fãa a sẽn date.

Koεεg 20 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam n maan tigsga la lagem-n-taar sull sẽn pa tar yela (sẽn pa na n wa ne gudgri).

2. B pa tõe n modg ned ab a ye t'a kẽ lagem-n-taar pũgẽ ye.

Koεεg 21 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n ning a toog a tẽng vum tũũmẽ, a tõeeme n maan tũũmd a toore bı tũ ne neb b sẽn yãk tı b let lagem-n-taara sull n tũũmẽ, tı nin-bãmb yãkrã yaa sẽn maan tı pa tũ ne modgr ye.

2. Nin-buiidã sẽn dat bũmb ninga la tẽngã zãab tũũm tikda.

3. Nin-buiidã raabã wilgr tog n tũu ne vot sẽn na n maan tı zãmb ka zĩnd ye, votã me tara wakat sõor n tog n le maane, votã tõeeme n maan tı yı nin-buiid vote, bı gũls n vot buud a to sẽn wẽnd wa bãmba sẽn maand tı ned fãa tõe n yãk a sẽn dat-a soaba.

Koεεg 22 soaba.

Ne buud fãa, a sẽn yaa nin-buiidã ned a ye wã yĩnga, a toga ne ninsaalb yel gesg soogã sõngre. Sõngrã yaa arzeka, vum sõmblem la rog-n-mik wœngẽ sẽn yaa tılae ne ninsaal burkĩnd la a tırlẽm baoobo, a mengã yidgr yĩnga, sẽn na n tũ ne tẽnga meng tũũmdẽ n paas tẽms ne taab lagem-n-tũũm pãng tı zems ne tẽng fãa tũũm yõgeng sẽn ya to-to la a laog sẽn zem teka.

Koεεg 23 soaba.

1. Ned buud fãa tara sor n tõe n paam tũũmdẽ, n tõe n yãk a sẽn dat tũũmd ninga tı tũ ne tũũmdã kũun sẽn na n maan tı wẽgb pa zĩnd ye, la b koglg-a ne tũũmã kaalem.

2. Nebã fãa tog n paama yaood sẽn zems ne b sẽn maan tũũmd ningã tı wẽgb ka ye.

3. Ned ning fāa sēn tumd-a toga ne yaood sēn zems a sēn maane, ti sēn paamdā sek yēnda ne a zak rāmb vum ti yi burkīnd pūgē, ti sã n mik ti segdame; bɪ a paam ti b paas-a sōngr buud a taaba.

4. Ned buud fāa tara soor n tõe n naag neb a taaba n lulg sēndika sulli (tontumdb sōngr sulli) sēn na kogend tontumdbā nafo.

Koεεg 24 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tõe n paam vūusem la yō-noogre, būmb zāng la tūmā wakat sōor tek wilgri n paas vūusem. Vūusmā geendame n tar wakat-wakato, vūusmā sasa b tog n yaoa a soaba.

Koεεg 25 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam tare sēn na n sek a meng la a zak rāmb laafi la b vum sōmblem baoobo, būmb zāng la rubā wεεngē, yeelgrā (futā), zī-gāadgā, tūsgā n paas vumā sōmblem baoob tūm nins sēn segd-b ne yē wā. A sã n wa pa tar tūmde, a sã n wa bēedē, a sã n wa lebg kamsa, a sã n wa lebg pūg-kōore bɪ ra-kōore, a sã n wa kūse bɪ būmb buud a taab sã n wa kɪt t'a pa le tõe n dɪlg la a ges a meng yelle, ti yaool n pa tū ne yēnda a maan ti yellā paam-a, a togame n paam sōngre.

2. Biig pūg sasa la a yāadem wakato, a tara sor n tõe n paam sōngre la koglgo. Kamba fāa, f roga kāadem pūgē ti b rogame ti b ba rāmbā pa kē kāadem ne taaba, b fāa segda ne sōngre.

Koεεg 26 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n paam kaorengo. Kaorengā tog n yɪ zaalem, ba ti na yɪ yāadmē kaorengā (kaoren-sungā). Yaa tɪlae ti kambā paam kaoren-sungā. Tūm-minim la nus tūm zāmsg kaorengā togame n piuugi. Karen-do bedā kaorengā tog n maaname ti neb nins fāa bāngr sēn sek be taabā paam n kē ti zāmb pa zīnd ye.

2. Kaorengā sēn tog n gēeg būmb nins yaa ninsaal mengā yidgri la ninsaal yel-segɪ noy sebrā tūub pāng paasgo. Kaorengā togame n sōng ti tēmsā ne taab wum taab moore, buudā toor-toorā bɪ wēnd-sor tūudum toay-toayā wum taab moore, ti sull fāa sak a to sēn yala la b yōg taab zoodo. A togame yasa n sōng ti nasōzini (tēmsā ne taab lagem-n-tay kāsengā) tūuma kēng taoore, sēn na yil ti bāana gāand dūni wā pūgē.

3. Ba rāmbā n yaa pipi n tar sor n tõe n yāk wubr ning buud (kareng ning buud) bāmb sēn dat ti b kambā paame.

Koεεg 27 soaba.

1. Ned buud fāa tara sor n tõe n ning a meng nin-buiidā rog-n-mik sull tūmē (vumē), n rɪ tūm-minmā bāngr yōodo la a naag n tum bāngrā baoob tūmē wā la a paam n dɪ tūm bāmba sēn wat ne yōod ninsi.

2. Ned fāa tara sor n tõe ti b koglg a bāngr yōodo la a bāngr teedo, ti yaa sebr la a gɪls yā, bɪ yaa te-naands la a maan yā.

Koεεg 28 soaba.

Ned buud fāa tara sor n tõe n dat ti bāan zīnd nebā ne taab sɪk tēnsē wā, la tēnsā ne taab sɪka, ti seb kānga sēn wilg yel-segɪ ninsā tōog n paam n yɪ sɪda

Koεεg 29 soaba.

1. Ninsaal tara tɪlae-tūm ne a neba (a nin-buiidu), bala a mengā yidgr pa tõe n maan ti pa yɪ na a nebā pūgē vum ye.

2. Ned yel-segɪ tūub pūgē, la a sēn tar sor n tõe n maan a sēn datā wεεngā, ned fāa toaag sēn tekē yaa laloa sēn wilg būmb ninsa, sēn na yɪl n sōng ti ned fāa bāng a to yel-segɪ la a sēn tar sor n tõe n maan a yam. Sēn paasd me, yaa sēn na yɪl ti b tōog n tū ninsaal vum sōmblem noy wā, ninbuiidā vum noy wā tūubu la nebā fāa vum sōmblem baoobo, sã n yaa tēng zāab buud ning sēn ya nin-buiid naam n zāad-a wā.

3. Yel-segɪ bāmbā la maan-m-yam bāmbā pa tõe n dɪk n maan ti pa yɪ wa nasōzini sēn gāneg noy ninsā sēn datā ye.

Koεεg 30 soaba.

Seb-kāngā gomd ba a ye pa tõe n wa rɪk t'a yɪ wa tẽng a ye, goosneer a ye bɪ ned a ye yell ye, t'a soab tik rěnda n dat n maan bũmb sẽn na yɪ n sãam yel-segdɪ la maan-m-yam nins sebrã sẽn gomd-b rãmb yellã ye.
